

Motion till riksdagen 2025/26:704

av **Fredrik Malm och Joar Forssell (båda L)**

Eritreas ekonomiska indrivning i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en eventuell lagskärpning i syfte att Eritreas ekonomiska indrivning i Sverige bör upphöra och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I september 2013 uppmärksammades att konton hos svenska Nordea användes för att samla in medel från eritreaner i Sverige till regimen i Eritrea. Det rör sig om den så kallade diasporaskatten som många eritreaner frivilligt eller motvilligt betalar till enpartistyret i hemlandet. Skatten innebär att eritreaner i Sverige ska betala 2 procent av nettoinkomsten till detta styre. Sedan dess har ytterligare misstankar dykt upp, såsom kopplingen mellan religiösa trossamfund som erhåller statliga flyktingstödspengar för att bedriva verksamhet gentemot nyanlända flyktingungdomar och relationer till den eritreanska ambassaden i Stockholm (P1 Kaliber 11/9 2017).

Efter självständigheten från Etiopien 1993 tog partiet PFDJ, med rötterna i fronten under kriget, makten. Med tiden har detta styre, under ledning av Isaias Afwerki, utvecklats till en av världens mest hårdföra diktaturer. Kritiker av partiet fängslas eller dödas. Människorättsorganisationer har skrivit spaltmeter om övergreppen i landet. Enligt en FN-rapport är regimen dessutom involverad i människosmuggling och profiterar därmed på eritreaner som flyr landet. FN:s säkerhetsråd har i resolution 1907 (2009) infört sanktioner mot Eritrea på grund av regimen stöd till jihadistiska rebeller i Somalia. Därmed betraktas transfereringarna av skatten i ljuset av stöd till terroristverksamhet. Även om eritreaner som betalar skatten inte har för avsikt att sponsra terrorister i Somalia kopplas transaktionerna till sådan verksamhet såväl i FN:s säkerhetsrådsresolution 2023 (2011) som i rapporterna 2012 och 2013 från den översynsgrupp för Somalia och Eritrea som säkerhetsrådet tillsatt för att följa upp sanktionerna.

Men för Sveriges del är frågan om Eritreas diasporaskatt betydligt mer problematisk än endast stödet till jihadister i Somalia. Den eritrean som inte betalar skatten får problem i kontakter med eritreanska myndigheter, till exempel om hen behöver förnya sitt pass eller vill investera i landet, eller om personen har anhöriga i hemlandet som på något sätt behöver myndigheternas hjälp. Grunden för skatteindrivningen är de blå identitetskort som utfärdades i samband med folkomröstningen om självständighet 1993. Personer som inte har det blå kortet, till exempel de som var för unga för att få rösta i folkomröstningen, måste betala dyrt för ett identitetskort för att till exempel kunna få visum till Eritrea. Därefter blir de skattskyldiga för resten av sina liv till en av världens mest brutala diktaturer, trots att de kanske endast vill hälsa på en gammal morförälder.

På detta sätt slussas nya generationer in i Eritreas skatteindrivningssystem runt om i världen. Om en svensk utan eritreanskklingande namn vill besöka Eritrea behövs däremot inget blått identitetskort. Diasporaskatten rimmar illa med rättsstatens principer. Den syftar till att finansiera en totalitär regim och drivs in på ett sätt som är att betrakta som utpressning. Den går inte att jämföra med den skatt som till exempel utlandssvenskar betalar. Dessutom dubbelbeskattas tusentals eritreaner eftersom Sverige inte har något skatteavtal med Eritrea. En del av pengarna slussas till terrorister i Somalia, vilket är ett sätt för regimen i Eritrea att destabilisera Östafrika. Indrivningen sköts av Eritreas ambassad i Stockholm och har varit känd för svenska myndigheter i många år utan att några åtgärder har vidtagits för att stoppa den. I FN:s säkerhetsråds översynsrapport 2012 uppmanas medlemsstaterna att vidta åtgärder för att stoppa denna skatt. I Kanada har denna indrivning lett till att Eritreas ambassadör utvisats ur landet.

I Tyskland, Storbritannien och USA har åtgärder av varierande slag vidtagits mot eritreanska beskickningar. Om verksamheten anses stå i strid med nuvarande svensk lagstiftning åligger det våra myndigheter att se till att verksamheten upphör. Saknas lagrum för att stoppa indrivningen måste riksdag och regering agera. Om frågan prövas rättsligt kan det ge vägledning till hur lagen kan skärpas.

Men oavsett en eventuell juridisk process bör regeringen redan nu starta en utredning om hur svensk lagstiftning kan ändras för att denna verksamhet inte ska kunna fortgå. Det skulle kunna ske genom att lagstiftningen kring utpressning skärps. Sverige kan också använda diplomatiska och politiska verktyg för att pressa regimen i Eritrea, inte minst genom EU och FN. Den eritreanska befolkningen i Sverige uppgår till minst 20 000 invånare. Många av dem lever idag efter en annan skatteskala än resten av samhället. De får inte sin äganderätt respekterad och de tvingas att finansiera en skrupelfri regim som drar deras hemland allt djupare ner i fördärvet.

Att en hel del av dem fortfarande stödjer regimen i hemlandet betyder inte att diasporaskatten på något sätt går att försvara. Vi har också sett ökade motsättningar bland eritreaner i Sverige, inte minst i samband med upploppen under en eritreansk regimvänlig festival under sommaren 2023. Målet måste vara att den eritreanska diktaturens ekonomiska indrivning i sin helhet upphör i Sverige. Regeringen bör utreda en eventuell lagskärpning i syfte att Eritreas ekonomiska indrivning i Sverige i sin helhet ska upphöra.